

DPN 6421

Title : श्रुतबोध ŚRUTA BODHA

Run. No. 7146

Cat. No. 19

Micro. No.

Subject Prose

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt.- New. / Maith.- New. / New.- Nep. /

Size in cms. 20.2 x 7.6

Folios 10

Lines (in a page) 4 (11)

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator कालिदास Kālidāsa

Scribe / donor आनन्दराज दैवज्ञ

Date: NS / SS / VS / KS 870

Ruler / place Ananda Raja Saibagna

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Material : palmleaf / paper / thyasaphu /

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

□ ॐ नमः श्री गणेशाय नमः ॥ छन्दसां दक्षरां येन श्रुतमात्रेण बुध्यते ॥ तदहं कथयिष्यामि
श्रुतबोधमेविस्तरम् ॥

P. T. O.

△ इति श्री कालिदास कृतो श्रुतबोधं समाप्तं ॥ ॥

सम्बत् ८७० वैवश आनन्द राजेरा लिखितमिति ॥

इति श्री समस्त नृपति शिरोमणी देजित पाद पीठ माणिक्य महल कारिता
श्री मनोहर शर्म कृता श्रुतबोध टीका सुबोधिनी समाप्त ॥ ॥

वियतुरंग नागाब्दे कार्तिके वै जुगोदये ॥ मित्रे आनन्द राजेरा श्रुतबोध
सुबोधिनी ॥ ॥

[illegible][illegible]

॥ अथ यथा लक्षणं ॥ ॥ यं वममिति ॥ अतस्तद्यथा लक्षणं जानीयात् ॥ यत् सर्वं च न लभ्यते यं वमं अकर्म तद्यत् तवति ॥ द्विचतुर्थ
याऽद्वितीयवदुत्थं च न लभ्यते यत् वमं अकर्म तद्यत् तवति ॥ सर्वं च न लभ्यते यं वमं अकर्म तद्यत् तवति ॥ ॥ अथ मानवकाकीर्णं ॥
आदिगतामिति ॥ तदिदं मानवकाकीर्णं कथिकं कविनिमित्तं दायित्वं न लभ्यते आदिगतां अकर्म तद्यत् तवति ॥

॥ १० ॥ यं चर्म लघु स्रवणं स कर्म द्विचतुर्थया ॥ षष्ठं पुन विजानीयाद न त्यज्य स्यात् स कर्म ॥
 ॥ ११ ॥ आदि गतं तु यं गतं यं मर्म वा ल्य गतं । स्यात् पुन कं च क्त्वा थितं मानव का की उ मिदं ॥
 ॥ १२ ॥ द्वि तु यं षष्ठं मर्म पुन यथा उत यदा । तदा निवदयंति तां वृक्षान गस्त्र नू यिणी ॥ ॥
 यं अरु नं च पुन ४ यं चर्म कं अं ल्य गतं च अरु नं पुन स्यात् ॥ १२ ॥ अथ न गस्त्र नू यिणी ॥ ॥ द्वि तु यं षष्ठं मिति ॥
 वृक्षा ४ यं उता ४ तदा तां न गस्त्र नू यिणी निवदयन्ति कथयन्ति । तदा कदा । यदा द्वि तु यं षष्ठं । द्वितीयं चतुर्थं षष्ठं च अ
 रु नं तथा अरु मं च अरु नं पुन यथा उतं तवति ॥ १३ ॥ ॐ ॥ अथ विद्यमासा ॥ ॥ स्रवणं ॥ रु वी ल्म वा णि विद्वद् ४

[illegible]

॥ मन्त्राणां श्रुतिरहितानां सारं कान्तवत्तियदिसाते विद्वद्भिर्द्वयमिति हिताङ्ग्याहं सीकमसव
 दनं ॥ १॥ आद्यवदुथमिहाननित्तमस्यमकंदगमं चतथान्ही। यउउनयकटस्मनसात्रात्क
 थितं ननदाधकदहं ॥ २० ॥ यस्यामिषस्यकममं दनं स्याच्छ्रुत्सुउ (हीनवमं चतथ। गत्याविलः
 ॥ अथदाधकदहं ॥ ॥ आद्यवदुथमिति ॥ ननरुयकटस्मनसात्रात्कदाधकदहंकथितं। यकट४ स्मनसात्रात्कामवत्तयसा३
 सातस्यास्यंकाधनं। तक्तन० ॥ हअहीननित्तमस्यमिं। आद्यवदुथं च अकनं यनूतवति। अहीनोदधत्तनीनित्तमीयसा४ सात
 स्यास्यंकाधनं। चयन४ सफमकंदसमं च अकनं यनूतवति। अहं अवसानस्मिन् अकनं तथयनूतवतीत्यर्थः ॥ २० ॥ ॐ ॥

॥ अथ ॐ नमः ॥ ॥ यस्यामीते ॥ ह गत्यावित्तजी कृतं सका नमनी ला ४ तां ॥ ॐ नमः ॥ गत्यागमनं नवित्तजी कृतं
हं स साका नि ४ ॥ गहनाय या सात स्यात्संवाधनं ॥ तां कां ॥ यस्यां विवदं सयमं रती यवष्टयमं वष्टयमं वष्टयमं वष्टयमं ॥ हं स
जं धं ॥ गहनं जं धं यनवमं अकनं नददु स्यादित्यर्थः ॥ २१ ॥ ॐ नमः ॥ ६६ ॥ ३३ ॥ ॐ नमः ॥

ऊकतहंसकानंतामिन्दवडांकवतंकवीन्द्रा॥ २१ ॥ यदीन्द्रवडाचनप्लवृष्टैरु
वनिवभ्रलघवसूवप्रीममन्दमायमदनतदानीमयन्द्रवडाकथिताकवीन्द्रे॥ २२ ॥

॥ अथ उच्यते ॥ ॥ यदीति ॥ इष्टमन्त्रमाश्रित्य न कर्तव्येऽर्कविश्वेऽतदानीं उच्यते ॥ कथिताऽष्टमन्त्रव
द्वयं यथाह्यह्यमाश्रित्य न कर्तव्येऽर्कविश्वेऽतदानीं उच्यते ॥ कथिताऽष्टमन्त्रव
दन ॥ अथ उच्यते ॥ यदीति ॥ इष्टमन्त्रमाश्रित्य न कर्तव्येऽर्कविश्वेऽतदानीं उच्यते ॥ कथिताऽष्टमन्त्रव

15

॥अथउपजातिः॥ ॥यति॥हवन्दुकान्तसाउपजातिः॥तिथ्युत्तरांकथातां।कथंरुतासा।आश्विद्विद्विःयनिकीरुनीया
कथनीया।साका।हसीमनिनि.यगलसीमनयका।यउयत्याअनयादधानियादातवनि।उ॥त्ययययादयून॥ २३

उपजातिः

॥यउद्वयानयनयामुयादातवनिसीमनिनिचन्दुकान्त।विद्वहिनीअथनिकीरुनीया
ययअतामिस्यजातिनया॥ २३ ॥आख्यानकीस्यात्यकटीकताथयदीन्दवजावः
नययूनसा।उयन्दवजावनयामुयाथमनीविष्णकावियनीतयूवर्वा॥ २४ ॥

॥अथआख्यानकी॥ ॥आख्यानकीति॥हयकटीकताथयदाआख्यानकीस्या।यकटीकतअर्थकामयथाजनययासात
स्यास्तीवाधनी।कथंरुताआख्यानकी.मनाविष्णयतिननवियनीतयूवर्वाउका।तदाकदायदियूनसात्यथमअन्दवजावन
नयवति.यथमाथयतिअग्रययउयन्दवजावनयवति॥ २४ ॥ ० ॥ <६६३३> ॥ ० ॥

विपरीतपुर्वोपि संज्ञा इत्यर्थः

10

5

॥अथन(अद्वता॥ ॥आयमिति॥ह॥दमस्त्रिचदमस्त्रिकवयतांन(अद्वतांवयतितांकां।यउयत्याआश्विपुनंदीर्घउर
द्वयता।अतानननरुतीयकवयनंसकर्मनवमंतथाश्रितिमंचअरुनंदीर्घद्वयता॥ २४ ॥ ० ॥ ॥॥ ॥ ० ॥

॥आयमंरुनमंतमितीयकंसकर्मचनवमंतथांनिमीदीर्घमिन्दमस्त्रियउकायततां
वदकिकवयांन(अद्वतां॥ २४ ॥अरुनंचनवमंदगमंचयत्ययाद्ववतियउविनीत
।याकमंनयनयदिसेवस्वागततिकविहिःकथितासी॥ २४ ॥ <६६३३> ॥

॥अथस्वागता॥ ॥अरुनमिति॥ह॥ननयनसेवन(अद्वतातदाकविहिःस्वागता॥तिकथिता।नयनयन॥वनय
नयस्यासातस्यास्तीवाधनी।तदाकदा।ह॥विनीतंविनययूकयदियउयत्यांनवमंअरुनंचयनदगमंअरुनंचयत्यया
नीवरुत॥याकंकथितंरुवतिअयमर्थः॥न(अद्वतायानवमंअरुनंचयनरुवतिदगमंचअरुनंचयनरुवति।स्वागतायाउनवमं

विपरीतपुर्वोपि संज्ञा इत्यर्थः

二

१५॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ २८

दशमस्कन्धं नन्दममकननं तथा ऊर्ध्वं ॥ २२ ॥

37 11

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

८

किं न भवति ॥ ३ ॥

110

४५५

4

卷一

॥ अथ यमिता रुना ॥ ॥

चतुर्मात्रगणसप्तकंचेत्तदालयारव्यं छंदः यथाजयदेव-ललितस्वंगलताप
 णशीतनकोमलमलयसमीरे ॥ १ ॥

यदाकृत्स्नपूर्वकलितकमलवस्तुकयनततोवद्भयैवयद्वतिसूक्ष्मानाजिनविता। तथाऽन्यथायाह
४सूतनूजघनातागसूतएनसेनीलेयस्याएवतिविनति४सागिखनिजा॥ ४० ॥ ॐ ॥

[illegible]